

1574. Kolozsvári Szabó Ambrus a városi tanács előtt bevallja, hogy »ein Kremlin oder apthek, so der alten Lanthos Sebestienin gewesen, und ligt hie ausen an der Ecken, neben der Wak Simonin Kremlin« eladta 5 frton Kirmesser Gergelynek.

Közli: KEMÉNY LAJOS.

BORNEMISZA PÉTER PRÉDIKÁCIÓS KÖNYVÉNEK MEG- BECSLÉSE 1633-BAN.

Nagyszombat város hatósága egy oklevelében, mely 1633. december hó 12-én kelt, fölötte érdekes adatot találunk *Bornemisza Péter* »Postillái« ötödik részének áráról.¹ Az említett oklevélben a város hatósága átírja felsővadászi Rákóczy Pál országbírónak 1633 december 11-én kelt és Százady Ferencz érdekében a városhoz küldött megkeresését. Nemes Százady Ferencz kérésére ugyanis az országbíró elrendelte, hogy a város keresse elő jegyzőkönyvéből vagy levéltárából a Százady Ferencz tulajdonában levő Bornemisza Péter-féle »Postillák« becsléséről szóló oklevelet. — Nagyszombat városa hatósága az országbíró meghagyásának eleget téve, másolatban kiadta a Bornemisza Péter »Postillái«-nak becsléséről szóló 1633 december 5-én kelt oklevelet. Ez az oklevél elmondja, hogy a nagyszombati fertálymesterek Boka János bíró parancsára megbecsülték a nyitravármegyei Nemeskürtön lakó nemes és vitézlő Százady Ferencz ur »Magyar Postillás könyv«-eit² a nagyszombati és pozsonyi könyvkötők és könyvárúsok jelenlétében. E szerint volt 230 darab, egy-egy 3 frt. és 25 pénz-, összesen 717 frt. 50 pénz értékben.

Nos Judex et Jurati Ciues, Ciuitatis, Liberae ac Regiae Tyrnauiensis, Memoriae commendamus per praesentes nostras, quod, nos literas Illustrissimi Domini Comitis Domini Pauli Rakoczy, de Feőlseő Wadasz, Judicis Curiae Regiae, et Comitatum Thornesis et de Saaros supremi Comitis, nec non Sacratissimi Principis ac Domini Domini Ferdinandi Secundi, Dei gratia Electi Romanorum Imperatoris semper Augusti, ac Germaniae Hungariae Bohemiae etcetera: Regis, Archiducis Austriae, Ducis Burgundiae etcetera: Consiliarii et Camerarii Domini et Patroni nobis summa obseruantia colendissimi Requisitorias, pro parte Egregii Francisci Szazady, nobis praeceptorie sonantes honore et reuerentia quibus decuit, receperimus in haec uerba, Comes Paulus Rakoczy de Feőlseő Wadasz Judex Curiae Regiae, et Comitatum Thornensis et de Saaros Supremus Comes nec

¹ »Bornemisza Péter. Octoedik es vtolso resze. Az Evangeliumokból, és az epistolakból való tanvsagoknac, Mellyeket mindenic wrnapián szoktanac predikalni . . . Keolt Detrekeobeol. 1579. 4° stb. (Szabó Károly: RMK. I. 153.)

² V. ö. *Bornemisza* id. könyvének colophonjával: »Kezdetett Semptén és végeztetett Detrekő várában.« (U. ott.)

non Sacratissimi Principis, ac Domini Domini Ferdinandi Secundi Dei gratia Electi Romanorum Imperatoris semper Augusti, ac Germaniae, Hungariae Bohemiae etcetera: Regis Archiducis Austriae, Ducis Burgundiae etcetera: Consiliarius et Camerarius Prudentibus et Circumspectis, Judici et Juratis Ciuibus Regiae ac Liberae Civitatis Tyrnauiensis. Salutem cum fauore. Expositum est nobis in persona Egregii Francisci Szazady, qualiter idem exponens serie cuiusdam aestimationis quorundam librorum, seu postillarum Ungarici Idiomatis medio Magistrorum quartalitorum, per nos ad id deputatorum, in praesentia quorundam compactorum, hic in ista Ciuitate, ad instantiam memorati exponentis factae in Libro seu Prothocolo, istius Civitatis vestrae more solito repositae et inscriptae ad praesens pro iurium suorum tuitione plurimum indigeret essetque necessaria. Unde requisiti sumus nomine eiusdem exponentis debita cum instantia, quatenus eidem oportune prouideremus, praescriptamque seriem antelatae aestimationis Librorum per nos requisitam eidem extradandam iniungeremus. Cum autem iusta petenti non sit denegandus assensus, Pro eo vos harum serie hortamur et requirimus, ac nihilominus Authoritate nostra iudiciaria, qua fungimur uobis committimus et mandamus, quatenus acceptis praesentibus et rebus sic ut praefertur stantibus seque habendum et quodocumque, ad instantiam dicti exponentis fueritis requisiti praescriptam seriem aestimationis Librorum antedictorum, modo praedeclarato factae in praescripto Libro seu Prothocolo istius Civitatis vestrae sedulo requirere et reinueniri facere, requisitaque et reinuentae tenorem, in Transumpto litterarum uestrarum, sub sigillo istius Ciuitatis uestrae eidem exponentis iurium eiusdem futuram ad cautelam, modis omnibus extradare debeatis et teneamini Secus non facturi, Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in praefata Libera ac Regia Ciuitate Tyrnauensi, Dominica proxima post Festum Beatissimae Virginis Mariae Conceptionis Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo tertio.

Locus sigilli.

Lecta.

Nos igitur praemissis comissionibus et mandatis, praefati Illustrissimi Domini Comitiss Juidicis Curiae Regiae, ut tenemur obedire et obtemperare uolentes, praenotatam aestimationem librorum, in Archivo seu Conseruatorio nostro, diligenter requiri fecimus et reinueniri, Cuius tenor in hunc modum sequitur.

Anno 1633. die 5 Decembris.

Mý Fertal Mesterek Baranyay, Konth Pal, Lanczmar Daniel Csizmazia Miklos, Acz Janos, el mentunk az nemes tisztelendeő, Boka Janos, Biro Uram eő kegyelme paranczolattyabul, Nytra Varmegyeben Nemes Kürton lakozo Nemes Vitezleő Szazady Ferencz Uram Magyar Postillas könyueinek megh beőczüllesere, itt az kjraly Szabad Varosban Nagy Szombatban, az melly Postilla könyveket mi megh beőczüllottunk, az Nagy Szombatj es Pozony Compactoroknak es keőnyu arosoknak jelen jetekben, az Nemes Vitezleő Szazady Ferencz Uram instantiajara az minth keőuetkezik.

Bornemisza Peternek, Postilla* könyuey, az mellyeket Detrekeőben

es Sempten nyomtattanak, az melly postilla keőnyuek uannak ket szaz es harmincz darabokban, mellynek az egyket beőczűllőttuk három forjntra es huszoneőt penzre, melly keőnyueknek az arra teszen egy summaban Het száz tizenhet forjntot eőtuen penszt.

Requisitae itaque et reinuentae suprascriptae aestimationis Librorum, copiam, seu tenorem, antenominato Francisco Szazadj Jurium eiusdem in futuram ad cautelam, sub sigillo huius ciuitatis nostrae usuali diligenter ac fideliter, modisque omnibus extradedimus. Communi Justitia requirente, Datum Tyrnauiae die duodecima Mensis Decembris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo tertio. (Veres viasz reá nyomott pecsét.)

Gregorius Bene Ciuitatis
Liberæ ac Regiæque Tyrnauiensis
Juratus Vice Notarius m. p.

A hátlapján:

Az Postillas köny-
ueknek Estimatioia.

(Magyar Nemzeti Muzeum. Szőgyény-Marich család levéltára.)

Közli: THURZÓ FERENCZ.

ÚJ ADAT SZENCZI MOLNÁR ALBERT UTOLSÓ ÉVEI TÖRTÉNETÉHEZ.

Szenczi Molnár halála évéről ezt írja Toldy »A magyar költészet kézikönyve, 2. kiad. I. köt.« 119. lapján: »Annyi bizonyos, hogy 1633. még élt; újabb nyomozások után 1634-ben halt volna meg.« Dézsi »Szenczi Molnár Albert naplója, levelezése. Budapest 1898.« cz. munkájában (397. lap) 1633 és 1634 május 26-ika közé teendőnek tartja a halálozás évét. Ezeket a föltevéseket erősíti meg az itt közölt adat, melyet Baylius Lajos »Praxis Pietatis« cz. művének (1635.) Medgyesi Pál-féle fordításában az előszóban találtam s a mely műre *Ferenczy Gyula*, a debreczeni főiskolai könyvtár igazgatója hívta föl figyelmemet.

Az 1635. márczius 20-án Szinyérváralján kelt előszó részletesen elmondva a mű keletkezésének történetét, többek között ezeket mondja: »En ez könyvet, (az ő hasznos voltát, Nemzetemmel közleni ohaytozo buzgoságomnak tűzétől gerjedeztemben) még *Angliában*, amaz régi híres-neves és emlekezetes *Cantabrigiai Academiában* kezdettem volt fordítani; és az *Istenrűl* s-az Isteni *Tulaydonságokrűl*, s-a' meg nem tért emberi *Nyavalyásságokrűl* való *Tractát* jó részént meg-is fordítottam vóit, mellyet ugyan ott, az én tőkélletes *barátónak Ruzskai Andrásnak* mutattam-is nem edgyszer; de sok dolgaimtűl s-kiváltképpen *Hazámban*-való készülgetésimtűl tartóztatvatván, elébb akkor benne nem mehettem. Hanem osztán itthonn, *Debreczeni Mesterségemnek* első esztendejében, az *Agoston Doctor Vallását* meg-fordítván, a' *Könyvnek* bővebb vóltáért,

a' *Typographus* kérésére, e' *Praxis*ből némely szép *Elmélkedéseket* és *könyörgéseket* ki-szedegtettem, és az *Agoston Vallásával* edgyűt, a' Keresztyén Isten féltő *Debreczeni Nemes Várasnak*, nékem az idegen Országi *Académiákban* vőtt tudományomnak Isten után *Okainak Pátronussinak* Nevek alatt Ann: Chri: 1632. ki-is botsatottam. Ez immár ebben lévén, következendő 1633-ban, b. e. *Molnár Albert* érkezék *Erdélyből*, a' Keresztyén Pátronus Uraktúl *Collecta-gyűteni*, és itt-kinn jártában talál edgy *Gemmariusnál* e' *Praxisra* Német nyelven (mivel minden Keresztyén Nemzetek többire, már ezt nyelvekre fordították.) Midőn a' *Könyvnek* bősülhetetlen hasznosságát látná, mindgyárt ugyan utában Etsedben mulattában, fordításához kezd, s-az elein edgy néhány levelet tsak hamar meg-is fordít. Azonban érkezék hozzánk-is *Debreczenben*; és mikor a' *könyvnek* mondhatatlan nagy hasznát beszélné, jelentém hogy olvastam volna én-is a' *könyvet*, sőt edgynehány darabokat belőle edgyben-szedegtetvén ki-is botsátottá volna. Megörüle annál inkább a' b. e. Jámbor, s kéré mindgyárt hogy a' *Német Fordítást az Angliával* edgy-két tekintettel vetnök öszve. Es holott a' *NémetFordításban* nag' *változások, tsonkaságok*, és kiváltképpen a' levelek szélén feljegyzett Sz. Irás *Locusinak* s-régi *Páterek Mondásinak* (mellyekből méh-módon gyűjtögette e' *Könyvnek* első Szerzője ez méznél édesebb munkát) *el-hagyási* tapasztaltatnak vala; felette igen kezdé engem kérni, hog' az Angliai Nyelvből fordítanam-meg egészszen a *könyvet* szintén oly formán a' mint ott vagyon. Es több illyetén beszédink után, edgyet ez elébbiek közzül töllem el-vivén; hog' *Erdélyben* meg vissza-ment; nem sok idő múlva, halála előtt tsak hamar, mostani Püspökünket Keresz-szegi István Uramat (kit betsületből emlétek) levele által találta-meg, hogy az egész *könyvnek* fordítására engem ő kegyelme kénszeritene; a' maga felül-említett fordításotskáját — *is cum Nominum sui et mei Inscriptione* (mellyet most-is nállam tartok) ki-küldötte: s-igy fogtam osztán derekasson a' fordításhoz. Ezeket nem azért számlálom-elő, hogy e' dologhoz fogásomat kénszerítés által lőtnek jelentsem; távoly légyen az: hanem hogy a' *Fordításnak* *alkalmatosságát, kezdetit, folyását*; és annak az Hazája hasznára születt b. embernek-is újabb és végsőbb jó igyekezetit emlekezetben hagy-hassam.«

Közli: OLÁH GÁBOR.

VERESEGYHÁZI SZENTYEL MIHÁLY LEVELE APAFFYHOZ.

1682 ápr. 11.

A mindeneket bölcsen igazgató s védelmező Istennek oltalma legyen Kegyelmes Uram Nagyságodon s Nagyságod fejedelmi házán, kívánom.

Kegyelmes Uram, a Ngod méltóságos parancsolatja szerint az Articulusokat elkészítettem, melyeket is Klmes Uram Ngodnak, mint Klmes uramnak el is küldöttem. Kegyelmes Uram, az Articulusokkal együtt vévém Ngod méltóságos parancsolatját, Keresdre való kimenetelem

felől, amely Ngod méltóságos parancsolatjára ugyanazon posta által mindjárt resolvaltam, kihez képest mind eddig is vártam a Ngod kegyes parancsolatját, de nem tudom mire vélni s magamat mihez tartani, hogy mindeddig is a Ngod parancsolatja nem érkezék. Kegyelmes Uram, én a Ngod kegyelmes parancsolatjának végben vitelére nagy engedelmességgel és hűséggel minden koron erőm és tehetségem szerint kész vagyok; azért Klmes Uram, mostan is a Ngod Klmes parancsolatját várom ez iránt, hogy tudjak a dologhoz készülni. Ezek után az Urnak oltalma légyen Klmes Uram Ngodon és a Ngod fejedelmi házán

Kolosvárott 1682 die 11. April

Nagyságod szegény szolgálja

Veresegyházi Szentyel Mihály m. p.

Kívül: Illustrissimo ac celsissimo Domino Domino Michaeli Apafi, Dei gratia Principis (!) Transylvaniae, Partiumque regni Hungariae domino et Siculorum Comiti etc. mihi Domino clementissimo.

(Ered. az Orsz. Ltárban, az Akadémiától kapott iratok közt.)

KÉT OKLEVÉL LISZTHY LÁSZLÓRÓL.

I. *Keresztur 1659 febr. 9. Gf. Nádasdy Ferencz országbiró parancsa Mosony vármegye alispánjához, hogy azt a 300 frtot, mely összegig Liszthy László gf. a bécsujhelyi pálosok kocsját kifosztó Repstein János nevű szolgájáért, kártérítés fejében jótállott, hajtsa be.*

Comes Franciscus de Nadasd perpetuus terrae Fogaras, iudex curiae regiae sacri romani imperii, eques et comitatus Castriferrei supremus comes, necnon sacratissimi principis et domini domini Leopoldi, Dei gratia electi romanorum imperatoris, semper augusti, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniaeque etc. regis et archiducis Austriae, ducis Burgundiae, Brabantiae, Styriae etc. consiliarius et camerarius ac praesidiorum Also Lyndva et Nempthi hereditarius capitaneus egregio Melchiori Kerekes vicecomiti comitatus Mossoniensis salutem cum favore. Expositum est nobis nominibus et in personis reverendi patris, fratris Matthiae Szele . . . . ordinum eremitorum Sancti Pauli primi eremitae conventus Neostadiensis vicarii ac totius ejusdem conventus Neostadiensis Sancti Pauli primi eremitae, qualiter superioribus praeteritis temporibus certus quidam malefactor Jo[hannes] Repstain nūcupatus, alioquin servitor spectabilis ac magnifici domini comitis Ladislai Lisztius perpetui . . . . praefatae sacrae caesareae regiaeque majestatis camerarii, currum reverendorum patrum Paulinorum Neostadiensium in itinere suo pacifice pergentem more praedonico invadens depredatus fuisset et certam quandam summam eorundem patrum . . . . diripuisset et abstulisset, adeoque pro manifesta hac eorundem patrum

exspoliatione et damno . . . per Joannem Repstain modo praevio praedonico illato antelatus dominus comes Ladislaus Lisztius dominus videlicet ejusdem dicto servitore suo profugiente ex parte ejusdem hominis sui (cujus bona alias ex collatione sua per eundem possessa pro se ipso reservasset) satisfactionem ipsis reverendis patribus Neostadiensibus se impensurum adeoque in certis terminis pro festo Sancti Michaelis archangeli centum, Sancti Martini itidem centum, pro festo denique Salvatoris nostri tunc imminente, jam vero praeterito similiter centum, in toto trecentos florenos hungaricales constituentes sub poena dupli se persoluturum obligasset et obstrinxisset, ac in casu omissionis et non persolutionis praefatae summae vigore attactarum litterarum suarum obligatorialium medio vicecomitis comitatus Mossoniensis memoratis patribus paulinis, abscissis omnibus juridicis remediis excogitae . . . vel imposturum . . . . . tanti valoris bona . . . . . plenam atque omnimodam potestatis facultatem . . . . . prout haec omnia in . . . litteris obligatorialibus praefati domini comitis coram te in specie reproducendis uberius declarata exstarent. Quia vero in supra uberius declaratis terminis eandem trecentorum florenorum hungaricalium summam idem dominus comes Ladislaus Lisztius juxta praemissas obligatorias suas deponere et persolvere nolisset et omisisset, nolletque et omitteret etiam de praesenti praepjudicio eorundem exponentium gravi et manifesto: requisiti sumus nominibus et in personis eorundem exponentium debita cum instantia, quatenus eisdem in causa praemissa condigne . . . vellemus, nec pateremur eosdem justis ipsorum juribus improvise destitui. Cum autem justa petenti non sint deneganda, asserentes et alioquin prout quisque se obligat ita etiam iudicium recipere et iudiciorum onera subire et tolerare debeat et teneatur: pro eo te harum serie hortamur ac nihilominus auctoritate nostra judiciaria, qua pleno jure fungimur tibi committimus et mandamus, quatenus acceptis praesentibus et rebus sicut praefertur, stantibus seque habentibus in uno certo et brevi eoque competenti termino per te partibus praedictis legitime superinde certificatis praefigendo juxta . . . tenoremque et continentiam praedeclaratarum litterarum obligatorialium praefatis exponentibus abscissis omnibus jurium remediis de rebus ejusdem mobilibus, iis autem non existentibus etiam bonis et juribus possessionariis saepofati domini comitis Ladislai [Lisztius plenam] atque omnimodam satisfactionem impertire et administrare et post haec super hujusmodi executione et satisfactione totiusque negotii peragendi serie, literas tandem tuas executionales sub proprio usualique sigillo et chyrographo tuo vel dictis exponentibus ita volentibus sub sigillo etiam attacti comitatus judiciali et authentico ad fidelem relationem tuam jurium eorundem futurorum ad cautelam necessariam extradare debeas et tenearis communi svadente justitia. Secus non facturus praesentibus perlectis exhibenti restitutus. Datum in arce nostra Kereszthur die nona mensis februarii anno Domini Millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono. Comes F. de Nadasd. (P. H.)

(Erősen megrongált eredeti. Orsz. Itár. Szűllő családí letét. XVII. század 88. szám.)

2. *Pozsony 1661 sept. 28. Mayláth Miklós kir. jogügyigazgató jogi véleménye a büntényen rajtaéretve elfogott Liszthy László elitélése tárgyában.*

Spectabilis et magnifice generosique domine domini patrone et fautores colendissimi.

In casu et quaestione illa, quae mihi nuper consistorialiter proposita est occasione capturae domini comitis Ladislai Listhius extra hoc regnum in flagranti crimine cusionis falsarum monetarum, uti dicitur, deprehensi et incaptivati an et qualiter bona ipsius tam mobilia quam immobilia in hoc regno existentia, quae per ejusmodi crimen notorium de jure regni amitti et ad sacram ejusdem coronam, fiscumque regium devolvi consueverunt, per eundem fiscum regium occupari possint vigore ejusdem sententia, si extra regnum et loco delicti condemnentur. quid respondeam directe et sine offensa jurisdictionis suae sacratissimae caesareae regiaeque majestatis domini domini nostri clementissimi, aut laesione juris nostri praerogativaeque nobilitaris et libertatis patriae, penitus ignoro et attonitus haereo, tanquam inter ignem et aquam constitutus; et quo plus cogito, legesque communes et regni perscrutor et comperto, tanto magis me involutum et in irremeabilem labyrinthium implicitum et inclusum esse depraehendo. Licet enim expresse dictent leges nostrae neminem regnicolarum absque praevio dominorum praelatorum et baronum, consiliariorum videlicet suae majestatis et ordinariorum regni tabulaeque regiae iudicum suffragio et extra diaetam per regiam majestatem poena notae infidelitatis feriendum esse; quis tamen in hoc suae majestati praescribere possit, quod publicum malefactorem in sua haereditaria ditone in flagranti crimine depraehensum captum et detentum autoritate sua absoluta caesarea et regia independentem a juribus privatis et municipalibus ejusmodi captivorum puniri facere nequeat, ex quo superiorem non agnoscat, neque extra regnum privatae leges malefactoribus suffragentur ejusmodique malefactores in flagranti depraehensi forum alienum sortientes suum facere, si doctoribus juris credimus de jure communem dignoscantur; quin imo et jure nostro jus gladii habentes latrones quidem capiendi, eosque condigna poena puniendi, dimittendi tamen non habent potestatem. Ex alio autem capite vidimus et in juribus nostris exempla manifesta habemus, quod judicia in extraneis regnis et provinciis suarum majestatum contra nobiles hujus regni lata articulariter sint cassata et annullata, nedum executione legitima, sine qua judicia frustra fiunt, in hoc regno terminata. Qualiter igitur vigore ejusdem sententiae, bona dicti Listhius, si is extra hoc regnum condemnabitur, in hoc regno per fiscum regium aut alium quempiam, si cui forte per suam majestatem conferentur, occupari possint salvis iuribus regni et libertatis nobilitaris praerogativae: ego certe capere non possum. Unde consultissimum fore existimarem pro captu mei exigui intellectus, si sua majestas dominus dominus noster clementissimus habito condigno et paterno, quem semper ostendit, hujus liberi regni sui respectu aliquid de haereditaria jurisdictione clementer relaxando eundem

captivum in hanc arcem suam Poseniensem, qua legitimus rex Hungariae, pro custodia tantisper transmittere dignaretur, donec inde ex vinculis scilicet etiam pro moderno et post priorem per fiscum regium factam citationem perpetrato facinore, vigore art. 112. novissimae diaetae ad jus extraordinarium citaretur statim et defacto praefigendum, ibique judicialiter condemnaretur, ut sic tam capitis quam bonorum condignam poenam lueret et juxta jura regni condemnatus et justificatus omnem ulteriorem lamentandi et conquerendi occasionem fautoribus suis de laesa immunitate regnicolarum morte praescinderet et secum auferret. Si vero hoc facere gravaret sua majestas intuitu forte intolerabilis laesionis praetentae jurisdictionis haereditariarum provinciarum et majus ibi malum quam hic emersurum censeretur: tum demum consulendos esse proceres et optimates regni ordinariosque et tabulae judices super praemissis et tandem penes votum et opinionem eorundem, quod suae majestatis clementi altissimoque judicio et benignae voluntati faciendum videretur procedendum. Alioquin timendum est, ne sub praetextu amissionis libertatis regni, de qua plerique rem minus penetrantes jam etiam muscitare videntur abalienationes animorum, praesertim haereticorum generentur et exinde sumpta occasione affectata de majore lamentatione et quaerimonia in futuris regni comitiis exoriantur. Quae pro fidelitatis homagio, officiique mei exigentia inclytae camerae confidenter et sincere prescribendum habui; cupiens in omnibus suae sacratissimae majestati optatum et inoffensum regimen ac imperium ex voto animique sententia succedere. Posonii 28 Septembris Anno 1661. Earundem spectabilis et magnificae generosarumque dominationum vestrarum

servitor ad obsequia obligatissimus
Nicolaus Mayláth.

(Ered. Orsz. Ltár. Opiniones directorales 127-ik kötet No. 15.)

Közli: ILLÉSSY JÁNOS.

PÁLHÁZI GÖNCZ MIKLÓS PRÉDIKÁTOR LEVELE VITÉZ IMRÉHEZ.

1614 jan. 27.

Generose ac vera virtutum nobilitate praestantissime vir, domine et patrone mihi plurimum observande salutem plurimam a vero verae salutis fonte domino nostro Jesu Christo vestrae generosae dominationi precor et servitia mea paratissima semper offero.

Tertio die Januarii vala uram Szempeczön egy particularis synodusunk, melyben Gurabra egy ministert ordinálánk és a mellett egy nehány causakat dirimálánk. Melyek közzül egyik Podraczko Mihályé volt, kire egy özvegy asszony, Kósa Ilona nevő, csoda practicaival akarta magát kötni. Mivel pedig hogy kedve szerint nem procedált a jó asszonynak a törvény, vagyon egy kovácslegény fia, item rokonság is, kik a Podraczko Mihály élete ellen igyeköznek. Sőt a kovács ugyan be is lőtt Podraczkóra egy néminemő faluban az anyja instigatiojából. A törvény-

nek deliberatiója ebben áll: minthogy legitime nem procedáltak jámborok által nappal józan korokban a matrimonium dolgában, azért elsőben kövessék meg arról egymást. Azután, ha mind a két fél consentiál a házasságra, copulaltassanak. A férfi megkövette az asszonyt, az asszony is nagy éllel-durral a férfiat in conspectu nostri, félvén az utolsó ütó pálczátul. Mert ez volt a sententiája: hogy ha meg nem követi, tehát mindön jószága földesuráé legyön és ő maga Szempcz városából kütakarodjék és soha férjhez ne mehessen, amaz pedig megházasodhassék. Innen immár kegyelmednek incumbal, hogy megfenyítse a rossz asszonyt, fiával és rokonságival egyetemben, hogy valami nagyobb gonosz ne induljon innen.

Ugyanazon napon jötenek vala előnkben e levelem mutató szempczi két vitélő személyök is, Szendi János és Fekete János, kiket a szempczi ispán fogott volt meg. Lám ott is valék kegyelmednél a várban, mikor kezességön küböcsátá kglmed őket, urunk ő nga assensusabul. Ezek a legényök könyörgének akkor mi nekünk mellettök való intercessióért. Mi tanácsul akkor nekiök azt adtuk vala, hogy ő keglmek az ispánnal pacificatoria menjön, minthogy senki semmi gonoszt nem mondhat reájok. Mert a pörhöz pénz kelly, et inter duos litigantes tertius gaudet. Azért klmeket is, mint uram atyámat kéröm ez akadálybul mentse kü őket, juthassanak ismég kenyerökhöz nyavalyások, melyet az Ur Isten retribual mindez ideig való életben s mind a más világon klmeknek. Aki tartsa meg és tegye nyomossá kelmedet, szereimes hozzátartozóival egyetemben e földön. Amen. Datae Szeredii 27. Jan. Anno 1614.

P. S. Vagyon is meg egy Casparus Kecskeméti barát fraterünk, aki tavaly jött kü szakolczai claustrumbul és elrugta a kukliat. Praedicaltattam itt vele s igön jó reménségem vagyon felőle. Bánban volt azulta in studiis, azért az én intentionom ő felőle ez: hogy Szempczre menjön a Chiaika scholajába és ott tanulgasson és minden hében praedicaljon, míg idoneus leszön a promoveltatásra. Interium kglmed intercedaljon ő nagoknál érötte valami kis provisioért, napjában adatna neki ő naga egy egy font hust, egy itcze bort és két pénz ára kenyeret. Várja Istentől ő nga érdemét. Bizonyára régön látom, hogy szüksége leszön ő ngának a praedicatorra Matsedra, Viszkeletre és Nagyszegre. Én nem tehetök róla. Mert az ő ngok keménysége ennek az ecclesiastica dissipationak oka. Még én magam felől is micsoda gondolatba legyek oretenus akarom tudtára adni.

Kegyelmed jóakaró szolgája mig él

Pálházi Göncz Miklós praedicator.

Kivül: Generoso egregio ac vera virtutum nobilitate praestantissimo viro domino Emerico Vitéz spectabilis ac magnifici domini domini Stanislai Thurzo comitis etc. bonorum praefecto et familiarium primario etc. domino, fautori patrono et tanquam patri perpetua observantia mihi colendo.

(Eredeti az Orsz. Ltárban a Missilisek közt.)